

Algemene Raad-weigering afgifte stageverklaring

BESLISSING

van de Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten inzake het administratief beroep ingesteld door:

de heer mr.drs. B

tegen de beslissing van:

de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het arrondissement D (hierna Raad van Toezicht) van 21 december 2006, waarin is geweigerd de stageverklaring aan mr.drs. B (hierna: eiser) uit te reiken.

Verloop van de procedure

Op 18 augustus 2004 heeft de patroon mr. C (hierna: patroon) met eiser een stageverslag over het eerste stagejaar opgesteld.

Bij brief van 30 augustus 2005 heeft de patroon het stageverslag over het tweede stagejaar van eiser aan de Raad van Toezicht gezonden.

Bij brief van 4 oktober 2006 heeft de Raad van Toezicht eiser en zijn patroon verzocht om het stageverslag.

Bij brief van 13 oktober 2006 heeft de patroon verzocht om uitstel voor het toezenden van het verslag.

Bij e-mail van 7 november 2006 heeft de advocaat van eiser de Raad van Toezicht verzocht om toestemming voor deelname aan de pleitoefeningen.

Bij brief van 14 november 2006 heeft de Raad van Toezicht de advocaat van eiser geïnformeerd dat hij vooruitlopend op het overleg kan deelnemen aan de pleitoefeningen.

Bij brief van 16 november 2006 heeft de Raad van Toezicht de patroon en eiser uitgenodigd voor een bespreking met leden van de Raad van Toezicht.

Bij brief van 5 december 2006 hebben de patroon en eiser het eindverslag van de stage naar de Raad van Toezicht gezonden.

Bij brief van 11 december 2006 heeft de patroon van eiser nadere informatie aan de Raad van Toezicht gezonden over eiser in verband met afgifte stageverklaring.

Bij brief van 21 december 2006 heeft de Raad van Toezicht het verzoek om afgifte van de stageverklaring aan eiser afgewezen en de beslissing aan de advocaat van eiser gezonden.

Bij brief van 30 januari 2007 heeft eiser beroep ingesteld tegen de beslissing van de Raad van Toezicht waarbij geweigerd werd de stageverklaring af te geven.

Bij brief van 8 februari 2007 heeft de Algemene Raad de ontvangst van het administratief beroep bevestigd aan eiser. Op dezelfde dag heeft de Algemene Raad een kopie van het administratief beroepschrift aan de Raad van Toezicht gezonden.

Bij brieven van 9 maart 2007 heeft de Algemene Raad eiser en de Raad van Toezicht uitgenodigd voor een hoorzitting op 2 april 2007.

Bij brief van 21 maart 2007 heeft de Raad van Toezicht zijn beslissing van 21 december 2006 nader gemotiveerd en aanvullende stukken toegezonden aan de Algemene Raad.

Bij brieven van 7 mei 2007 heeft de Algemene Raad eiser en de Raad van Toezicht geïnformeerd over de verdaging van de beslissing.

Standpunt van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft aan zijn beslissing de volgende argumenten ten grondslag gelegd:

- de door eiser gevolgde VSO-cursussen kunnen, nu zijn stage was geschorst, niet meetellen voor afgifte van de stageverklaring;
- gelet op de stageverslagen alsmede de brief van de patroon van 11 december 2006 voldoet eiser niet aan de voorwaarden voor afgifte van een stageverklaring.

Standpunt van eiser

Eiser brengt de volgende gronden van het beroep naar voren:

de stage was niet geschorst, nu hij alleen was vrijgesteld van werkzaamheden, en de gevolgde VSO-cursussen dienen wel mee te tellen, te meer nu ook toestemming was verleend voor de pleitoefeningen;

de aanvulling op het stageverslag zoals door de patroon aan de Raad van Toezicht gezonden, heeft eiser nimmer gezien en de afwijzing kan hier niet op worden gebaseerd;

de beslissing is onzorgvuldig gemotiveerd nu er geen sprake is van hoor en wederhoor;

de inhoud van de brief van de patroon is niet correct nu eiser altijd zeer zelfstandig heeft gewerkt en de stageverslagen zijn overwegend positief;

eiser heeft procedures gevoerd op bestuurs- en fiscaalrechtelijk gebied.

Beslistermijn

Op grond van artikel 7:24, eerste lid, Awb is de beslistermijn van zestien weken, uitgaande van de ontvangst van het beroepschrift op 31 januari 2007, verstreken op 22 mei 2007, welke termijn volgens het vierde lid van dat artikel voor ten hoogste acht weken is verdaagd tot 17 juli 2007.

Beoordeling van het beroep

Ontvankelijkheid

Het beroepschrift, gericht tegen het besluit van de Raad van Toezicht van 21 december 2006, dat door verzending op dezelfde datum aan de advocaat van eiser is bekendgemaakt, is op 31 januari 2007 ontvangen. Het beroep is ontvankelijk, nu het conform artikel 19, tweede lid, Stageverordening 1988 junctis de artikelen 3:41, 6:7, 6:8, eerste lid, 6:9 en 6:15 Awb is ingediend binnen zes weken na verzending van het bestreden besluit.

Op 1 januari 2007 is Stageverordening 2005 in werking getreden en gelet op artikel 21 Stageverordening 2005 blijft Stageverordening 1988 op het verzoek tot afgifte stageverklaring van eiser van toepassing. Opgemerkt zij nog dat artikel 10 respectievelijk artikel 18 Stageverordening 1988 gelijk zijn aan artikel 10 en 18 Stageverordening 2005.

In artikel 10, eerste en tweede lid, Stageverordening 1988 is bepaald dat de Raad van Toezicht de stageverklaring afgeeft indien voldaan is aan het bepaalde in het eerste lid. In artikel 18, eerste lid onder i, Stageverordening 1988 staat dat een belanghebbende administratief beroep kan instellen tegen de weigering van de afgifte van de verklaring als bedoeld in artikel 10, tweede lid, van die verordening. Eiser is te beschouwen als direct belanghebbende, nu het betreft de weigering over te gaan tot afgifte van de stageverklaring.

Ten gronde

Toepasselijke regelgeving

Advocatenwet

Artikel 9b Advocatenwet bepaalt dat een advocaat gedurende de eerste drie jaar waarin hij als zodanig is ingeschreven, verplicht als stagiaire de praktijk dient uit te oefenen onder toezicht van een patroon. Indien een stagiaire – naar het oordeel van de Raad van Toezicht – in de eerste drie jaren van zijn praktijkuitoefening onvoldoende praktijkervaring heeft opgedaan, kan de stage met ten hoogste drie jaar worden verlengd.

De stageverplichting vangt aan op het moment dat de advocaat op het tableau wordt gesteld (artikel 8, eerste lid, Advocatenwet). De stage vangt aan op de dag waarop de stagiaire de uitoefening van de praktijk onder toezicht van een patroon heeft aangevangen en uit artikel 9b, eerste lid, Advocatenwet blijkt dat de stage (in beginsel) drie jaar nadien

eindigt.

Stageverordening 1988

In de Stageverordening 1988 zijn ter uitvoering van de artikelen 9b tot en met 9i Advocatenwet regels gesteld over de uitoefening van de praktijk door (en de opleiding van) advocaten die nog niet over voldoende kennis en ervaring beschikken. Artikel 10, eerste lid, Stageverordening 1988 bepaalt dat de verplichting om de praktijk uit te oefenen onder toezicht van een patroon eindigt zodra de duur van de stage op de voet van het bepaalde in artikel 9b Advocatenwet is verstreken en de Raad van Toezicht heeft geoordeeld dat de stagiaire over voldoende praktijkervaring beschikt.

Beleid

Artikel 9b, tweede lid, tweede volzin Advocatenwet kent de Raden van Toezicht de (geclausuleerde) discretionaire bevoegdheid toe om de duur van de stage te verlengen, indien de stagiaire niet over voldoende praktijkervaring beschikt. De tekst luidt:

“(…) Voorts *kan* de duur van de stage met ten hoogste drie jaren worden verlengd (…)”
[accentuering, AR]

Ter zake van deze beleids- en beoordelingsvrijheid voert de Raad van Toezicht beleid dat, voorzover hier van belang, is terug te vinden in artikel 15 van zijn Stagereglement. Het beleid schrijft voor dat, vooraleer de stage (na ommekomst van minimaal drie jaren) eindigt, moet zijn vastgesteld dat de stagiaire beschikt over voldoende praktijkervaring. Daartoe is een aantal concrete criteria genoemd waaraan de Raad van Toezicht in dat kader toetst, gebruik makend van zijn door de (verordenings)wetgever toegekende beoordelingsvrijheid. Het beleid schrijft dus voor dat per geval een materiële beoordeling plaats vindt van de opgedane praktijkervaring, aan de hand van een aantal criteria.

Eiser is op 29 augustus 2003 beëdigd en daarom is het Stagereglement zoals vastgesteld door de Raad van Toezicht in zijn vergadering van 20 maart 2003 op zijn stageverplichting van toepassing. De relevante tekst uit het Stagereglement luidt als volgt:

Artikel 15

15.1 De Stage eindigt niet en de in artikel 10 lid 2 van de Stageverordening 1988 bedoelde verklaring wordt door de Raad niet verstrekt dan nadat de Raad heeft vastgesteld dat de stagiaire

- a) voldaan heeft aan alle verplichtingen ingevolge de Verordening en dit Reglement, en
- b) tevens beschikt over voldoende praktijkervaring.

15.2 De stagiaire beschikt over voldoende praktijkervaring indien hij geacht kan worden in staat te zijn om de praktijk zelfstandig uit te oefenen op de wijze die een behoorlijk advocaat betaamt. Of de stagiaire hieraan voldoet, wordt door de Raad mede beoordeeld aan de hand van de verslagen van de patroon.

15.3 Teneinde te beschikken over voldoende praktijkervaring is minimaal noodzakelijk dat de stagiaire gedurende de stage:

- a. meerdere malen zelfstandig in rechte opgetreden is en cliënten bijgestaan heeft bij mondelinge behandelingen, comparities, enquêtes en pleidooien;
- b. meerdere malen zelfstandig processtukken vervaardigd heeft van voldoende niveau en kwaliteit;
- c. meerdere malen zelfstandig zaken behandeld heeft op tenminste twee verschillende rechtsgebieden;
- d. er blijk van gegeven heeft in staat te zijn zelfstandig zaken naar behoren te behandelen;
- e. de stagiaire naar het oordeel van de Raad niet op zodanige wijze in strijd met de Advocatenwet en de daarop gebaseerde regelgeving respectievelijk het gedrags- en/of tuchtrecht handelt of heeft gehandeld dat er onvoldoende waarborgen zijn voor een behoorlijke praktijkvoering.

(...)

De Raad van Toezicht is gelet op hetgeen onder punt 16 staat van oordeel dat eiser onvoldoende praktijkervaring heeft opgedaan. Verlenging is gelet op het einde van de overeenkomst en de schrapping per 1 januari 2007 niet aan de orde.

Inhoudelijke beoordeling stage

Gelet op hetgeen tijdens de hoorzitting door de Raad van Toezicht is opgemerkt over het niet hebben voldaan aan de opleidingsverplichting, zal de Algemene Raad zich in deze beslissing beperken tot het vraag of dat de Raad van Toezicht terecht van oordeel is dat eiser onvoldoende praktijkervaring heeft opgedaan.

De Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het arrondissement waar een stagiaire is ingeschreven beslist of een stagiaire in aanmerking komt voor een stageverklaring. Tijdens de hoorzitting is gebleken dat de Raad van Toezicht zijn beslissing omtrent afgifte stageverklaring onder andere baseert op de ingediende stageverslagen, informatie van de patroon en begeleidende respectievelijk opleidende advocaten alsmede eigen bevindingen.

Uit artikel 15.2 Stagereglement volgt dat het voor het beschikken over voldoende praktijkervaring noodzakelijk is dat een stagiaire in staat kan worden geacht de praktijk zelfstandig uit te oefenen op de wijze die een behoorlijk advocaat betaamt.

De Algemene Raad is van oordeel dat na lezing van de stageverslagen, de aanvullende brief van de patroon en hetgeen tijdens de hoorzitting ter sprake is gekomen, voldoende duidelijk is geworden dat eiser onvoldoende praktijkervaring heeft opgedaan om de stageverklaring uitgereikt te krijgen. Het enkele feit dat hij zeer zelfstandig werkte en een hoge omzettafzet had, maakt nog niet dat eiser voldoende praktijkervaring in de zin van de

Advocatenwet heeft opgedaan. Daarnaast heeft eiser erkend dat hij op een zeer beperkt terrein werkzaam was, te weten voornamelijk fiscaal recht. Dat hij ook op andere gebieden enige ervaring heeft opgedaan, maakt het voorgaande niet anders nu door diverse opleiders of begeleiders is geconcludeerd dat eiser ook de advocatuurlijke attitude niet heeft.

Gelet op het voorgaande is de Algemene Raad van oordeel dat de Raad van Toezicht op goede gronden heeft kunnen oordelen dat eiser niet beschikt over voldoende praktijkervaring en terecht geweigerd heeft de stageverklaring aan eiser uit te reiken.

Overigens is nog van belang dat hetgeen in artikel 15.3 Stagereglement staat minimale vereisten zijn. Indien hieraan voldaan is, wordt als de Algemene Raad deze bepaling juist begrijpt, niet zonder meer de stageverklaring uitgereikt door de Raad van Toezicht.

Eiser heeft gesteld dat hij hetgeen in de brief van 11 december 2006 van zijn patroon staat niet eerder heeft gezien. Gelet op hetgeen ter zitting aan orde is gekomen en het verslag van de bespreking bij de Raad van Toezicht op 6 december 2006, was eiser in de visie van de Algemene Raad wel eerder dan 11 december 2006 op de hoogte van de mening van zijn patroon. Daarnaast blijkt uit het door eiser ondertekende stageverslag van 5 december 2006 over het derde jaar dat de patroon vindt dat eiser niet in aanmerking komt voor de stageverklaring, zodat eiser in ieder geval op 5 december 2006 op de hoogte was van de visie van de patroon.

De Algemene Raad volgt eiser niet in zijn stelling dat alleen het derde stageverslag negatief was. Immers, ook uit de eerdere verslagen blijkt dat eiser nog onvoldoende ervaring heeft opgedaan op verschillende rechtsgebieden. Op dat moment was er echter, zo blijkt uit de verslagen, nog wel de verwachting dat eiser deze ervaring in het tweede respectievelijk derde jaar zou opdoen.

Verder wenst de Algemene Raad op te merken dat nu uit het stageverslag over het tweede jaar blijkt dat eiser op diverse punten nog onvoldoende ervaring heeft opgedaan, de Raad van Toezicht – ondanks dat in het stageverslag staat dat dit de doelstelling voor het derde jaar is – eerder contact met eiser en de patroon had kunnen opnemen. Wellicht had dan wel na drie jaar de stageverklaring uitgereikt kunnen worden aan eiser.

Verder is de Algemene Raad van oordeel dat ook eiser eerder contact op had moeten en kunnen nemen met de Raad van Toezicht toen hem duidelijk werd dat hij – vanwege het feit dat zijn patroon blijkbaar niet meewerkte – niet zou gaan voldoen aan de voorwaarden in het Stagereglement. Het is bovendien de keuze van eiser geweest om bij dit kantoor werkzaam te blijven en ook in het laatste half jaar niet te proberen alsnog aan de hiervoor genoemde voorwaarden te voldoen.

BESLISSING

De Algemene Raad, beslissende op het administratief beroep van eiser, verklaart eiser ontvankelijk in zijn administratief beroep, maar verklaart het administratief beroep op grond van het voorgaande ongegrond.

Aldus gedaan te Den Haag op 3 september 2007 door mrs. W.M.J. Bekkers, Ch.L. van den Puttelaar, H.D. Cotterell, B.J.Th. Bouma en J.D. Kleyn in aanwezigheid van mr. M.J. van der Pijl, griffier.

Ch.L. van den Puttelaar
waarnemend algemeen deken

M.J. van der Pijl
griffier

Deze beslissing is verzonden op: 14 september 2007

Tegen dit besluit kunnen belanghebbenden binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit beroep instellen bij de Rechtbank te D, sector bestuursrecht.